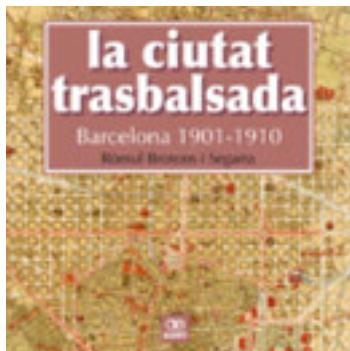

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (març 2018)

BROTONS I SEGARRA, Ròmul. *La ciutat trasbalsada. Barcelona 1901-1910.* Barcelona: Alberti editor-Ajuntament de Barcelona, 2017. 205 pàgs. i ils. [23,5 x 23,5].

Síntesi que comença exposant les novetats produïdes durant el canvi de segle, com va ser la nova divisió de la ciutat de Barcelona en 10 districtes iniciada el 1897, l'electrificació de la ciutat que va afavorir la creació d'una xarxa de tramvies que havia de reduir el transport a cavall. Tot i que no va ser Barcelona la primera ciutat espanyola a imposar aquest mitjà de transport: Bilbao, Sant Sebastià i Madrid ja en tenien. També esmenta les places de braus; n'hi havia una a la Barceloneta i l'altra anomenada Les Arenes va ser inaugurada el 1900. A la primera cada diumenge de Rams hi havia un gran acte anticlerical organitzat pels Republicans i Socialistes. El 1901 es va inaugurar el funicular del Tibidabo i el 1902 hi va haver la vaga dels metal·lúrgics. Van començar les obres d'urbanització de la plaça Catalunya dirigides per l'arquitecte Pere Falqués, s'obrí l'hotel Colon, etc. Des de 1897 s'havien annexionat les poblacions del pla de Barcelona i el 1904 s'annexionà Horta.

A Madrid hi havia un nou govern liberal presidit per Sagasta i a Catalunya el catalanisme polític va anar augmentant, sobretot entre la burgesia i els menestrals. El 1901 es va fundar el partit Lliga Regionalista que defensava l'autonomia del poble català; es va erigir com un partit majoritari. Hi havia els regionalistes i els republicans. Es va començar a commemorar l'11 de setembre.

A partir de 1903 arrenca el Lerrouxisme. Els anarquistes lluitaven per la jornada de 8 hores. A Barcelona van guanyar les eleccions els republicans. A partir de 1904 eren majoria a l'Ajuntament. Era un període en el qual hi havia moltes vagues i malestar que de vegades derivava en episodis de violència. Es feien mítings als locals del paral·lel i als cafès s'ordien intrigues. Hi havia inseguretat a la ciutat. El 1904 el rei Alfons XIII va visitar Barcelona, si bé no va ser rebut pels regidors republicans i no tots els regionalistes estaven d'acord amb la seva actitud.

L'autor va connectant els esdeveniments. El 1906 es va presentar la Llei de Jurisdiccions al Senat. I es va crear el I Congrés Internacional de la Llengua Catalana, amb l'objectiu d'accelerar la confecció d'una gramàtica. El 1907 els lerrouxistes anaven en contra de Solidaritat Catalana, formada per la coalició de republicans i militants de la Lliga. S'originà una gran baralla i esclatà una bomba a la Rambla de Canaletes. La localització de bombes era freqüent per causa de la inestabilitat política. Finalment Solidaritat Catalana va guanyar les eleccions.

Un temps després, el 1908, Alexandre Lerroux va crear el Partido Republicano Radical a Santander. La situació era complexa, el govern central volia aprovar una Llei d'Administració Local. A Catalunya Solidaritat Catalana demanava sufragi universal i una elecció directa dels representants locals. L'esclat de bombes continuava i es van reorganitzar els sindicats i agrupacions obreres.

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (març 2018)

A nivell urbanístic es va obrir la via Laietana i el 1908 es va inaugurar el Palau de la Música. L'any següent va esclatar la Setmana Tràgica. Una gran vaga el 26 de juliol i una revolta de caire anticlerical. Es destruïren 80 edificis de propietat eclesiàstica: convents, col·legis i parròquies (consta a la pàgina 176 un mapa en el que aquests es localitzen). El 30 juliol molts revoltats van abandonar les barricades i hi va haver uns 2.000 detinguts, sent d'extrema duresa els veredictes de la jurisdicció militar.

El 1910 a Madrid s'encetà el govern de Canalejas i es va restaurar la llibertat d'ensenyament, les ordres religioses es van limitar, i s'indultaren delictes polítics. Va sorgir un nou partit a Catalunya Unió Federal Nacionalista Republicana. El moviment obrer es va reorganitzar, Solidaritat Obrera va portar a terme un Congrés Obrer Nacional que va culminar amb la fundació de la CNT. Hi havia descontent.

Brotons fa una bona síntesi per anys en la qual va exposant fets de caràcter divers: polític, social, cultural, urbanístic, etc. que tingueren lloc a la ciutat durant aquell decenni. Es tracta d'una obra destinada al públic que desconeix els esdeveniments històrics de la ciutat.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Síntesis que comienza exponiendo las novedades producidas durante el cambio de siglo, como fue la nueva división de la ciudad de Barcelona en 10 distritos que se había iniciado en 1897, la electrificación de la ciudad que favoreció la creación de una red de tranvías que debía reducir el transporte a caballo. A pesar de que no fue Barcelona la primera ciudad española en imponer este medio de transporte: Bilbao, San Sebastián y Madrid ya lo tenían. También menciona las plazas de toros; había una en la Barceloneta y otra llamada Las Arenas que fue inaugurada en 1900. En la primera cada Domingo de Ramos había un gran acto anticlerical organizado por Republicanos y Socialistas. En 1901 se inauguró el funicular del Tibidabo y en 1902 hubo la gran huelga de metalúrgicos. Empezaron las obras de urbanización de la plaza Cataluña dirigidas por el arquitecto Pere Falqués, se abrió el hotel Colón, etc. Desde 1897 se habían anexionado las poblaciones del plan de Barcelona y en 1904 se anexionó Horta.

En Madrid había un nuevo gobierno liberal presidido por Sagasta y en Cataluña el catalanismo político fue aumentando, sobre todo entre la burguesía y los menestrales. En 1901 se fundó el partido Lliga Regionalista que defendía la autonomía del pueblo catalán; se erigió como un partido mayoritario. Había los regionalistas y los republicanos. Se empezó a commemorar el 11 de septiembre.

A partir de 1903 arrancó el Lerrouxismo. Los anarquistas luchaban por la jornada de 8 horas. En Barcelona ganaron las elecciones los republicanos. A partir de

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (març 2018)

1904 eran mayoría en el Ayuntamiento. Consistía en un periodo en el cual había muchas huelgas y malestar que a veces derivaba en episodios de violència. Se realizaban mítings en los locales del paralelo y en los cafes se urdían intrigas. Había inseguridad en la ciudad. En 1904 el rey Alfonso XIII visitó Barcelona, si bien no fue recibido por los regidores republicanos y no todos los regionalistas estaban de acuerdo con su actitud.

El autor va conectando los acontecimientos. En 1906 se presentó la Ley de Jurisdicciones en el Senado. Y se creó el I Congreso Internacional de la Lengua Catalana, con el objetivo de acelerar la confección de una gramática. En 1907 los lerrouxistas iban en contra de Solidaritat Catalana, formada por la coalición de republicanos y militantes de la Lliga. Se originó una gran pelea y estalló una bomba en la Rambla de Canaletas. La localización de bombas era frecuente debido a la inestabilidad política. Finalmente Solidaritat Catalana ganó las elecciones.

Un tiempo después, en 1908, Alejandro Lerroux creó el Partido Republicano Radical en Santander. La situación era compleja, el gobierno central quería aprobar una Ley de Administración Local. En Cataluña Solidaritat Catalana pedía sufragio universal y una elección directa de los representantes locales. El estallido de bombas continuaba y se reorganizaron los sindicatos y agrupaciones obreras.

A nivel urbanístico se abrió la via Laietana y en 1908 se inauguró el Palau de la Música. Al año siguiente estalló la Semana Trágica. Una gran huelga el 26 de julio y una revuelta de carácter anticlerical. Se destruyeron 80 edificios de propiedad eclesiàstica: conventos, colegios y parroquias (consta en la pàgina 176 un mapa en el que se localizan). El 30 de julio muchas personas que participaron en la revuelta, abandonaron las barricadas y hubo unos 2.000 detenidos, siendo de extrema dureza los veredictos de la jurisdicción militar.

En 1910 en Madrid se inició el gobierno de Canalejas y se restauró la libertad de enseñanza, las órdenes religiosas se limitaron, y se indultaron delitos políticos. Surgió un nuevo partido en Cataluña Unió Federal Nacionalista Republicana. El movimiento obrero se reorganizó, Solidaridad Obrera llevó a cabo un Congreso Obrero Nacional que culminó con la fundación de la CNT. Había descontento.

Brotons realiza una buena síntesis año por año, en la cual va exponiendo hechos de carácter diverso: político, social, cultural, urbanístico, etc. que tuvieron lugar en la ciudad durante aquel decenio. Se trata de una obra destinada al público que desconoce los acontecimientos históricos de la ciudad.

IHE
(Secretaria de la revista)